

محفل انس با قرآن ویژه مدیران - روز سه‌شنبه ۹۷/۶/۶

تفسیر آیه ۲۰ سوره بقره مبنی بر سرگردانی و به بن بست رسیدن منافقان

آیه «یکاد البرق یخطف ابصارهم کلما اضاء لهم مشوا فیه و اذا اظلم علیهم قاموا و لو شاء الله لذهب بسمعهم و ابصارهم ان الله علی کل شیء قدیر» اشاره دارد که به واسطه آن رعد و برق و صاعقه نزدیک است که برق جهنده چشمان آنها را بزند (برباید) هرگاه که برق آسمان در آن صحرای تاریک و بارانی برای آنان بدرخشد (نور بدهد) در آن حرکت می‌کنند ولی همین که تاریکی ایشان را فراگرفت بایستند و اگر خدا بخواهد (یا خدا می‌خواست) شنوایی و بینایی آنان از بین می‌برد، همانا خداوند بر هر چیزی تواناست. یکاد به معنای نزدیک است، یخطف (خطف) به معنای می‌رباید، خیره می‌کند، زایل می‌کند، کلما به معنی هر بار، هر دفعه، اضاء به معنای روشن کرد، مشوا(مشی) به معنی راه رفتند، حرکت کردند، اظلم به معنای تاریک کرد، قاموا (قوم) به معنی ایستادند، توقف کردند، لو شاء به معنای اگر می‌خواست و لذهب به معنای می‌برد، است.

این آیه نشان دهنده ناموفق بودن منافقان در تلاش‌ها و توطئه‌هاست که همان سرگردانی و به بن بست رسیدن است. همچنین خداوند طبق سنت خود آزادی عمل را به همه داده است و می‌فرماید و لو شاء الله و اگر خدا می‌خواست قدرت سمع و بینایی آنها را ناکار می‌کرد. حکمت خدا اقتضا می‌کند که به تبهکاران، مهلت و فرصت بدهد.

حرف لو و ان هر دو در فارسی به معنای اگر است. حرف لو به معنای اگر در گذشته به کار می‌رود و حرف ان به معنای اگر در آینده به کار می‌رود. لو را زمانی به کار می‌بریم که فعل پس از آن تحقق پیدا نکرده باشد مانند «لو شاء الله لذهب» یعنی اگر خدا می‌خواست، ولی نخواست است. به این لو در ادبیات، لو امتناعیه می‌گویند.

مخالفان اسلام دو گونه هستند؛ گروهی جاهل هستند و اگر اسلام را از راه برهان و استدلال برای آنها بیان و تشریح کنیم به اسلام روی می‌آورند تکلیف برای این گروه از مخالفان، بحث و گفتگو در کمال متانت است. گروه دیگر با اسلام سرجنگ دارند و مخالفتشان سیاسی و با آگاهی است و حاضر نیستند با وجود تمام استدلال‌ها اسلام را قبول کنند بلکه مخالفت می‌کنند. تکلیف برای این گروه از مخالفان آن است که مراقب آنها باشیم و فرصت توطئه و خیانت را از آنها بگیریم که سردرگم و گیج باشند مانند اینکه شخصی در بیابان تاریک و بارانی گیر کرده و نمی‌داند چه کند.